

Výroční zpráva Archivu Biskupství brněnského za rok 2017

Základní a kontaktní údaje instituce

Název: Biskupství brněnské
Adresa: Petrov 8, 601 43 Brno
IČ: 00445142
Telefon: 533 033 111
Fax: 543 237 063
E-mail: brno@biskupstvi.cz
web: www.biskupstvi.cz

Základní a kontaktní údaje archivního pracoviště

Adresa: Odbojářů 803, 664 61 Rajhrad
Adresa pro písemný styk: Petrov 8, 601 43 Brno
Telefon: 530 506 873
E-mail: archiv@biskupstvi.cz
Akreditace: Rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru archivní správy a spisové služby, z 23. srpna 2011 (č. j. MV-89876-3/AS-2011) o udělení akreditace soukromý archiv (§ 57 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů)
Status:

I. Personální podmínky archivu

Tab. č. 1

Systemizovaný a skutečný stav pracovníků a jejich funkční zařazení

Druh pracovní činnosti	systemizovaný stav	skutečný stav
vedení archivu	1	1
předarchivní péče, zpracování archiválií, badatelské služby, projekt Databáze kněží brněnské diecéze	2	2 (do 4. září) 1 (od 5. září) ¹

Se správou archivu je spojeno vedení ústřední spisovny Biskupství brněnského.

II. Celkové množství archiválií v základní evidenci Národního archivního dědictví

Tab. č. 1: Základní souhrnné informace ze základní evidence NAD

Tab. č. 2: Počty a velikost archivních souborů členěné podle evidenčních statusů

¹ 1 další pracovnice v současné době čerpá rodičovskou dovolenou.

II. Celkové množství archiválií v základní evidenci Národního archivního dědictví

Tab. č. 1: Základní souhrnné informace ze základní evidence NAD

Archiv		Počty, metráž a zpracovanost archivních souborů						Fyzický stav archiválií		Archivní pomůcky
		Vykazované***			Celkem			počet	počet	počet
		počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]			
1	2	3*	4**	5****	6*	7**	8****	9	10	
536000010 - Archiv Biskupství brněnského	N:	138	405,46 0	26,92 0,00	138	405,46 0	26,92 0,00	Ze zapsaného fyzického stavu:		základní: 344
	Z:	239	1100,85 0	73,08 0,00	239	1100,85 0	73,08 0,00	nepoškozeno:	49	speciální: 1
	I:	130	952,87 0	63,26 0,00	130	952,87 0	63,26 0,00	poškozeno:	403	referenční: 0
	Σ:	462	1506,31 0			1506,31 0		nezjištěno:	10	
<i>Dílčí souhrn oblasti 6:</i>	N:	138	405,46 0	26,92 0,00	138	405,46 0	26,92 0,00	Ze zapsaných ev. jednotek:		základní: 344
	Z:	239	1100,85 0	73,08 0,00	239	1100,85 0	73,08 0,00	nepoškozeno:	49	speciální: 1
	I:	130	952,87 0	63,26 0,00	130	952,87 0	63,26 0,00	poškozeno:	403	referenční: 0
	Σ:	462	1506,31 0		462	1506,31 0		nezjištěno:	10	
								Ze zapsaných ev. jednotek:		všechny: 345
								poškozeno [ks]:	7371	

Archiv		Počty, metráž a zpracovanost archivních souborů						Fyzický stav archiválií		Archivní pomůcky
		Vykazované***			Celkem			počet	počet	počet
		počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]			
1	2	3*	4**	5****	6*	7**	8****	9	10	
Souhrn	N:	138	405,46 0	26,92 0,00	138	405,46 0	26,92 0,00	Ze zapsaného fyzického stavu:		základní: 344
	Z:	239	1100,85 0	73,08 0,00	239	1100,85 0	73,08 0,00	nepoškozeno:	49	speciální: 1
	I:	130	952,87 0	63,26 0,00	130	952,87 0	63,26 0,00	poškozeno:	403	referenční: 0
	Σ:	462	1506,31 0		462	1506,31 0		nezjištěno:	10	všechny: 345
								Ze zapsaných ev. jednotek:		
								poškozeno [ks]:	7371	

Veškeré hodnoty digitální velikosti jsou zaokrouhleny na MB (MegaByte)

Legenda:

- * N: [počet] ... archivní soubory s min. 95% nezpracované metráže
 Z: [počet] ... archivní soubory s min. 95% zpracované metráže
 I: [počet] ... archivní soubory s min. 95% inventarizované metráže
 Σ: [počet] ... celkový počet archivních souborů (≠N:+Z:)
- ** N: [bm] ... nezpracovaná metráž archivních souborů
 [MB] ... nezpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
 Z: [bm] ... zpracovaná metráž
 [MB] ... zpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
 I: [bm] ... inventarizovaná metráž
 [MB] ... inventarizovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
 Σ: [bm] ... celková metráž (=N:+Z:)
 [MB] ... celková velikost ev. jednotek v digitální podobě

- *** Vykazované ... archivní soubory s evidenčním statutem 1, 2 nebo 3
 **** metráž [%] ... relativní zastoupení vzhledem k celkové metráži
 MB [%] ... relativní zastoupení vzhledem k celkové velikosti
 evidenčních jednotek v digitální podobě

Číselník evidenčních statusů:

- 1 Archivní soubory v přímé péči instituce, uložené v instituci
- 2 Archivní soubory uložené na základě smlouvy mimo instituci
- 3 Archivní soubory uložené v instituci na základě smlouvy
- 4 Archivní soubory vydané vlastníkům a archivem evidované
- 5 Archivní soubory archivem pouze evidované

II. Celkové množství archiválií v základní evidenci Národního archivního dědictví

Tab. č. 2: Počty a velikost archivních souborů členěné podle evidenčních statusů

Archiv		Archivní soubory							
		Evidenční status: 1		Evidenční status: 2		Evidenční status: 3		Evidenční status: 4+5	
		počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]
1	2	3*	4**	5*	6**	7*	8**	9*	10**
536000010 - Archiv Biskupství brněnského	N:	22	119,48 0	0	0 0	116	285,98 0	0	0 0
	Z:	19	718,18 0	0	0 0	220	382,67 0	0	0 0
	I:	11	702,64 0	0	0 0	119	250,23 0	0	0 0
	Σ:	46	837,66 0	0	0 0	416	668,65 0	0	0 0
<i>Dílčí souhrn oblasti 6:</i>	N:	22	119,48 0	0	0 0	116	285,98 0	0	0 0
	Z:	19	718,18 0	0	0 0	220	382,67 0	0	0 0
	I:	11	702,64 0	0	0 0	119	250,23 0	0	0 0
	Σ:	46	837,66 0	0	0 0	416	668,65 0	0	0 0

Archiv	Archivní soubory								
	Evidenční status: 1		Evidenční status: 2		Evidenční status: 3		Evidenční status: 4+ 5		
	počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	
1	2	3*	4**	5*	6**	7*	8**	9*	10**
Souhrn	N:	22	119,48 0	0	0	116	285,98 0	0	0
	Z:	19	718,18 0	0	0	220	382,67 0	0	0
	I:	11	702,64 0	0	0	119	250,23 0	0	0
	Σ:	46	837,66 0	0	0	416	668,65 0	0	0

Veškeré hodnoty digitální velikosti jsou zaokrouhleny na MB (MegaByte)

Legenda:

- * N: [počet] ... archivní soubory s min. 95% nezpracované metráže
- Z: [počet] ... archivní soubory s min. 95% zpracované metráže
- I: [počet] ... archivní soubory s min. 95% inventarizované metráže
- Σ: [počet] ... celkový počet archivních souborů (≠N:+Z:)
- ** N: [bm] ... nezpracovaná metráž archivních souborů
- [MB] ... nezpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
- Z: [bm] ... zpracovaná metráž
- [MB] ... zpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
- I: [bm] ... inventarizovaná metráž
- [MB] ... inventarizovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
- Σ: [bm] ... celková metráž (=N:+Z:)
- [MB] ... celková velikost ev. jednotek v digitální podobě

Číselník evidenčních statusů:

- 1 Archivní soubory v přímé péči instituce, uložené v instituci
- 2 Archivní soubory uložené na základě smlouvy mimo instituci
- 3 Archivní soubory uložené v instituci na základě smlouvy
- 4 Archivní soubory vydané vlastníkům a archivem evidované
- 5 Archivní soubory archivem pouze evidované

V roce 2017 archiv převzal fondy, které byly Biskupství brněnskému vráceny na základě zákona č. 248/2012 Sb. o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a které dosud byly uloženy v MZA na základě depozitní smlouvy (Velkostatek Chrlice a statek Přízřenice, Velkostatek Podolí a Kapitulní velkostatek).

U většiny fondů, převzatých od státních okresních archivů, byla v roce 2017 dokončena delimitace i po stránce administrativní, a to podpisem dodatků ke smlouvám s Moravským zemským archivem. V návaznosti na to byla zahájena jednání k uzavření depozitních smluv s jednotlivými farnostmi, které v našem archivu mají uloženy své fondy. Dosud bylo uzavřeno 223 těchto smluv, podpis ostatních se předpokládá v roce 2018.

III. Výběr, zpracování a využívání archiválií

Tab. č. 1

Protokoly o výběru archiválií

a) ve skartačním řízení

Původce	Počet protokolů	Množství posouzených dokumentů v bm	Množství vyřazených dokumentů v bm	Množství vyřazených dokumentů v %	Počet správních řízení podle § 10 odst. 3
BiTo Centrum spol. s r. o.	1	0,08	0	0	0
Mendelova nadace	1	0,66	0,66	100	0
Biskupství brněnské	1	10,26	3,32	32,35	0
Oblastní charita Jihlava	1	2,00	2,00	100	0
Oblastní charita Rajhrad	1	cca 7,36	cca 7,36	100	0

b) mimo skartační řízení

Původce nebo vlastník	Počet protokolů v členění podle § 11 odst. 1	Množství posouzených dokumentů v bm	Množství vyřazených dokumentů v bm v příp. písm. b	Množství vyřazených dokumentů v % v příp. písm. b	Počet správních řízení podle § 12 odst. 4
Bartoš Antonín, Msgre	1	0,38	0	0	0
Sbírka Marie Klementové	1	0,55	0	0	0
Novotný Česlav	1	0,01	0	0	0
Biskupský	1	0,12	0	0	0

ordinariát					
Biskupská konsistoř Brno	1	1,90	0	0	0
FÚ Stonařov	1	0,02	0	0	0
FÚ Vílanec	1	1,10	0	0	0
FÚ Pavlov u Stonařova	1	0,15	0	0	0
FÚ Dešná	1	0,22 ²	0	0	0
FÚ u kostela sv. Jakuba, Brno	1	10,56 ³	3,22	30,49	0
FÚ u kostela sv. Janů, Brno	1	0,11	0	0	0
FÚ u kostela sv. Petra a Pavla, Brno	1	0,16	0,11	68,75	0
FÚ u kostela Zvěstování Panny Marie, Brno-Tuřany	1	0,18 ⁴	0	0	0
FÚ Velký Újezd	1	0,05 ⁵	0	0	0
FÚ Křtiny	1	0,08	0	0	0
FÚ Čejkovice	1	0,11	0	0	0
FÚ Babice u Lesonic	1	1,43	0,48	33,56	0

Kontrola protokolů podle § 52 písm. i) a podle § 79 odst. 2 písm. f)

Kontroly protokolů Archiv Biskupství brněnského jakožto archiv soukromý neprovádí.

Tab. č. 3

Zpracování archiválií

Název archivního souboru	Zpracováno bm za rok	Inventarizováno bm za rok		Zkatalog. evidenčních jednotek	Počet katalog. záznamů	Zrejstřikováno evidenčních jednotek
		definitivně	průběžně			
Bartoš Antonín, Msgre	0,38	0,38	0	0	0	0
FÚ Dolní Věstonice	2,65	2,65	0	0	0	0

Původní archivní pomůcky fondů, převzatých ze státních okresních archivů, byly nově vytištěny a opatřeny novými úvodními stranami a tiráží.

² Předáno SOA Třeboň

³ Z toho 0,01 předáno AMB

⁴ Z toho 0,01 předáno AMB

⁵ Předáno MZA v Brně

Tab. č. 4

Využívání archiválií

Počet badatelů celkem	Z toho cizinců	Počet badatelských návštěv	Počet správních řízení podle § 38 odst. 2	Počet zapůjčených evidenčních jednotek	Počet vypůjčených evidenčních jednotek	Počet rešerší pro úřední potřebu	Počet rešerší pro soukromé účely
89	2	140	0	3	0	19	30

počet evidenčních jednotek předložených badatelům k nahlédnutí	825
počet zodpovězených badatelských dotazů (včetně tematických soupisů archiválií badatelům ke studiu)	153
počet kopií zhotovených badatelům	39
počet zhotovených ověřených kopií	31
počet výpisů	2
počet skenů zhotovených badatelům	273
počet povolení vydaných badatelům ke zhotovení snímků vlastní reprodukční technikou	67
počet snímků zhotovených badateli vlastní reprodukční technikou	15341
počet připravených povolení k publikaci	4
počet exkurzí v archivu	3
počet účastníků exkurzí v archivu	27

Mezi badateli převažovali zájemci o dějiny jednotlivých farností, životní osudy osobností z řad kněží, stavební vývoj kostelů a církevních objektů, dějiny řádů a kongregací, náboženské spolky a bratrstva, církevní školství, perzekuci katolické církve v období totality a genealogii. Archivní dokumenty sloužily pro potřeby diecézního církevního soudu, nadále probíhalo dodatečné dohledávání dokladů k restitučním záležitostem. Z právnických osob, které se na nás obracely, tvořily nejpočetnější skupinu jednotlivé farnosti a městské či obecní úřady. Řadu studijních okruhů vázal Národní památkový ústav, muzea, galerie a vysoké školy (kromě tradičních vzdělávacích ústavů jako Masarykova univerzita nebo Cyrilometodějská teologická fakulta Palackého univerzity v Olomouci jsme zaznamenali i zájem některých méně obvyklých, jedním z nich byla kupř. Università degli Studi di Scienze Gastronomiche v Pollenzu).

Ve fázi precizace byl projekt Databáze kněží brněnské diecéze.

IV. Stav archiválií

Tab. č. 1

Prověrky fyzického stavu

Počet prověrek fyzického stavu	Z toho AKP	Z toho NKP	Počet případů zjištěného poškození
0	0	0	0

Tab. č. 2

Extrémní naměřené hodnoty teploty a relativní vlhkosti podle přílohy č. 5 k vyhlášce č. 645/2004 Sb., odst. II.

Místo měření	Datum měření	Teplota v °C	Relativní vlhkost v %
Depozitář I	15. 1. – 16. 1.	13,4 – 14,4	35,7
- " -	23. 4. – 24. 4.	14,8	37,3 – 37,4
- " -	20. 5. – 17. 9.	17,4 – 18,6	41,9 – 47,4
- " -	20. 12. – 31. 12.	14,3 – 15,2	37,7 – 39,5
Depozitář II	28. 5. – 19. 6.	17,6 – 18,3	42,3 – 47,4
- " -	3. 7. – 21. 9.	17,2 – 18,8	42,6 – 49,2

Tab. č. 3

Množství zhotovených kopií za rok 2017

Název archivního souboru	Počet políček bezpečnostního mikrofilmu	Počet kusů bezpečnostních negativů	Počet políček studijních kopií	Počet digitálních kopií
-	-	-	-	0

V. Konzervace a restaurování

Tab. č. 1

Druh archiválií	Značka archivního souboru	Zkonzervováno a zrestaurováno
Počet pergamenových listin	-	-
Počet papírových listin	-	-
Počet přivěšených pečeti	-	-
Počet perg. rukopisů	-	-
Počet papír. rkp. nebo knih (a folie?)	-	-
Počet vazeb	-	-
Počet spisů	-	-
Počet map	-	-
Počet grafických listů	-	-

Nové přírůstky procházejí již před vstupem do ústřední spisovny sterilizací. Očista materiálu od prachu se provádí ještě před výběrem archiválií. V depozitáři archivu bylo prováděno preventivní chemické ošetření archiválií proti výskytu plísní.

Tab č. 2

Konzervování a restaurování zakázkovým způsobem

Název firmy	Počet zakázek	Náklady v Kč
-	-	-

VI. Ostatní odborná činnost

Odborná spolupráce

Spolupracovali jsme s farnostmi, které v průběhu rekonstrukčních prací na obnově kostelů nacházejí ve věžích pamětní depoty, ať už zajištěním dokumentace a zpracováním nálezů, nebo přímým uložením obsahu schránky v klimatizovaném depozitáři archivu – v případě těžšího poškození pamětního záznamu. V roce 2017 se jednalo o nález z makovice kostela sv. Jana Křtitele v Mikulově, kostela sv. Jakuba ve Cvrčovicích a kostela sv. Václava v Novém Veselí (zde ve spolupráci se Státním okresním archivem Žďár nad Sázavou a příslušným obecním úřadem.)

Archiv se podílel na práci celostátní metodické skupiny pro zpracování farních archivů.

Zahájena byla práce v historické komisi pro beatifikaci M. Rosy Vůjtěchové.

Výstavní činnost

- Výstavka 240 let brněnské diecéze – 12. 6. – 6. 10. 2017 – diecézní archiv – cca 60 návštěvníků
- Poutě do Svaté země a do Lurd na počátku 20. století – 14. 6. – 1. 10. 2017 – Diecézní muzeum - Propitá věž katedrály sv. Petra a Pavla – zredukovaná repríza výstavky z roku 2016, věnované fenoménu poutí – 650 návštěvníků
- Vranov po stopách poutní tradice – 14. 6. – 1. 10. 2017 – Diecézní muzeum – náš archiv přispěl zápůjčkou

Přednášková činnost

- Diecézní archiv Biskupství brněnského – 16. 3. 2017 – Ústav pomocných věd historických a archivnictví FF MU (Marie Plevová)
- Poutě do Svaté země a do Lurd na počátku 20. století – 14. 6. 2017 – úvodní slovo na vernisáži a komentovaná prohlídka výstavky (Petra Kolářková)
- Péče o farní archivy v režimu přímé složky církevní správy – 14. 9. 2017 – 11. sjezd českých historiků, Olomouc (Marie Plevová)

Publikační činnost

- Plevová, Marie: Nález pamětní schránky ve věži kostela sv. Josefa v roce 2016, Forum brunense 2017, ISBN 978-80-86549-71-2, s. 7-18
- Plevová, Marie: Matriky v lidském životě, lidský život v matrikách. In: Lovčice slovem i obrazem. Brno 2017, ISBN 978-80-88131-19-9, s. 4-5

Exkurze

O exkurzi do našeho archivu projevily zájem skupinky pracovníků Národního archivu v Praze, Státního okresního archivu Brno-venkov se sídlem v Rajhradě a klientů Domova Matky Rosy v Rajhradě.

VII. Provozní záležitosti

V roce 2017 byly provedeny dílčí stavební úpravy interiéru budovy diecézního archivu tak, aby z požárního hlediska lépe splňovala zákonné podmínky pro účelové využití části prostor.